

EGYHÁZI ÉLET – HÍREK

Egyházköri közgyűlések

A *sepsiszentgyörgyi egyházkör* aug. 29-én tartotta évi közgyűlését a kálnoki egyházközségben. A közgyűlés megtárgyalta az esperes évi jelentését, a képviselőtanácsj leiratokat, a bizottságok jelentéseit, a fegyelmi szabályzat-tervezetet és az egyházkör 1983. évi költségvetését. A vasárnapi istentisztelet szószéki szolgálatát Gál Jenő nagyajtai lelkész, az énekvezéri teendőket pedig Nagy István bölöni kántor végezte.

Az egyházi központ képviseletében Sebe Ferenc előadótanácsos volt jelen a közgyűlésen.

A *kolozs-tordai egyházkör* szept. 4—5 napjain tartotta közgyűlését az aranyosrákosi egyházközségben. A gyűlés napirendjén az esperes évi jelentése, a főhatósági leiratok, a bizottságok előterjesztései, a fegyelmi szabályzat-tervezet, valamint az 1983. évi költségvetés szerepelt. Szombat este Kiss Zoltán kövendi és vasárnap Pálfi Árpád verespataki s. lelkész prédikált. Az énekvezéri szolgálatot Pálfi Dénes várfalvi kántor végezte. Az istentisztelet keretében az egyházközség énekkara Lőrinczi Károly lelkész vezetésével több énekszámot adott elő.

A vasárnapi istentisztelet keretében az aranyosrákosi gyülekezet megünnepelte Fodor Antal gondnokságának 20. és Lőrinczi Károly lelkész szolgálatának 10. évfordulóját.

A közgyűlésen az egyházi központ részéről jelen volt D. dr. Erdő János főjegyző és András György előadótanácsos.

A *maros-küküllői egyházkör* szept. 4—5 napjain a székelykáli egyházközségben tartotta közgyűlését. A tárgysorozat főbb pontjait képezték az esperes évi jelentése, a különböző bizottságok jelentései, a fegyelmi szabályzat-tervezet és az 1983. évi költségvetés. A szombat esti istentiszteleten Szász Ferenc marosvásárhelyi s. lelkész, vasárnap pedig dr. Szabó Árpád teol. tanár végezte a szószéki szolgálatot. A kántori teendőket Dénes Lajos nyárádszentmártoni énekvezér látta el.

Az egyházi főhatóságot a közgyűlésen dr. Szabó Árpád teol. tanár képviselte.

Mindhárom egyházköri közgyűlés szeretetvendégséggel ért véget.

Lelkésznevelés

Szakvizsgát tett a Protestáns Teológiai Intézetben júl. 14—17 napjain Buzogány Sándor, Balázs Tamás és Rjusz Domokos IV. éves hallgató.

Lelkészképesítő vizsgát tett és lelkészi oklevelet szerzett júl. 15—16 napjain Szén Sándor kolozsvár-napocai segédlelkész.

Felvételi vizsgát a Protestáns Teológiai Intézet I. évfolyamára júl. 15—21 napjain tartották meg.

A Protestáns Teológiai Intézet rektori tisztségét az 1982—83-as tanévtől dr. Péntek Árpád teol. tanár tölti be; szolgálatára Isten áldását kérjük.

Az 1982—83-as tanév megnyitása szept. 15-én történt. A szept. 19-én tartott tanévnyitó istentisztelet szószéki szolgálatát D. dr. Erdő János főjegyző végezte.

A teológiai hallgatók szept. 16—29 napjain a kolozsvár-napocai állami mezőgazdasági vállalat keretében részt vettek az őszi termény-beta-karításban.

Énekvezérképesítő vizsgát tett és kántori oklevelet szerzett Csete Sándorné Szabó Erzsébet, a magyarszováti egyházközség tagja.

Lelkésztovábbképző tanfolyam

Egyházi Képviselő Tanács júl. 26. aug. 6 napjain lelkésztovábbképző tanfolyamot rendezett a Protestáns Teológiai Intézetben. A tanfolyamon 22 lelkész vett részt: Pataki András magyarszováti, Ferencz Gábor torockói, Nagy Ödön várfalvi, Seres T. László tordatúri, Szathmári József alsójárai, Nyitrai Levente komjászegi, Balázi László szentháromság-kisadorjáni, Csongvai Attila szentgericei, Kiss Mihály nyárádszentlászlói, Kovács Sándor magyarzsákodi, Bíró Barna h-szentpéteri, Bíró József kadácsi, Fazakas Dénes oklándi, Fekete Attila firtosváraljai, Kiss Gergely tordátfalvi, Kozma Albert recsenyédi, Szombatfalvi József csehétfalvi, Albert Lőrinc bölöni, Fekete Dezső árkosi, Kiss Károly baróti, Pálffy Tamás h-jánosfalvi és Vass Mózes köhalom-homoródi lelkész.

A tanfolyam résztvevői az unitárius teológiai hallgatók bentlakásában laktak és a Teológiai Intézet konviktusában étkeztek.

A tanfolyam megnyitása júl. 26-án d.u. volt az E. K. Tanács termében. A lelkészekon kívül jelen voltak. D. dr. Erdő János főjegyző-rektor, dr. Izsák Vilmos, dr. Szabó Árpád teol. tanárok, valamint András György és Sebe Ferenc előadótanácosok. Főjegyző-rektor köszöntötte a tanfolyam résztvevőit, és ismertette a tanfolyam célkitűzését és munkaprogramját. A rendszeres továbbképzés az egyház létérdeke, hogy a lelkészek minél eredményesebben betölthessék Isten- és emberszolgálatukat.

A tanfolyamon teol. tanárok és meghívott előadók az alábbi témakörökből tartottak előadásokat. Dr. Szabó Árpád: a bibliai eszkatológia és időszerű vonatkozásai köréből: a) Eszkatológia az Ószövetségben, b) Dániel könyve, c) Eszkatológia az Újszövetségben, d) János apokalipszise; D. dr. Erdő János a rendszeres teológia köréből: a) Az ember természete, b) Az ember mint gondolkozó és erkölcsi lény, c) Az ember szabadakaratú, d) Az ember rendeltetése; az egyháztörténet köréből pedig: a) Egyházunk Agh István püspöksége alatt, b) A Türeلمي rendelet és az Unitá-

rius Egyház, c) P. Horváth Ferenc főgondnok és az Egyház megújítása, d) Lázár István egyházépítő munkássága, e) Körmöczi János reformjai, f) Az Unitárius Világszövetség története, szervezete és tevékenysége; dr. Izsák Vilmos a gyakorlati teológia köréből tartott előadásai: a) A prédikáció és a család, gyülekezet és emberiség, b) A prédikáció mint kommunikáció, c) A prédikáció lélektani szempontjai, d) A prédikáció és a gyülekezet igényei, e) A prédikáció formái kérdései, f) A prédikáció liturgiai környezete; a gyakorlati teológia körébe tartozóan, a lelkész ügyviteli, közigazgatási és gazdasági-pénzügyi feladatait ismertették Sebe Ferenc és András György előadótanácsosok; dr. Nagy Jenőné Murvai Júlia főtanácsi tag, mint meghívott előadó a templomdíszítésről, Halmágyi Pál bethlenszentmiklósi lelkész az egyházi ének és zene mai kérdéseiről tartott előadást.

Az időszerű kérdések köréből Hoinărescu Tepeş a Vallásügyi Hivatal Kolozs megyei területi főinspektora az állam és az egyház közötti viszonyról, Keszthelyi Gyula az Igazság napilap főszerkesztője a Románia Szocialista Köztársaság álláspontja a világbéke kérdésében címen, míg Bazsó Zsigmond újságíró az agrárforradalomról tartott előadást.

Az előadásokat szeminárium-szerű megbeszélés követte. A napi munkát áhítat vezette be, amelyet a résztvevő lelkészek rendre végeztek a belvárosi templomban.

A tanfolyam aug. 6-án a kiértékelő megbeszéléssel ért véget. Ennek során megállapítást nyert, hogy a tanfolyam eredményes volt, hasznosnak bizonyult; és a jövőre nézve olyan tapasztalatot nyújtott, amelynek birtokában a következő tanfolyamokat még eredményesebbé lehet tenni. A bezáró ülés után a tanfolyam hallgatói és előadói szeretetvendégségen vettek részt. (S. F.)

Dr. Kovács Lajos püspök jún. 30. és júl. 2. napjain súlyos epeműtéten ment át az egyetemi sebészeti klinikán. Tíz heti gyógykezelés után, mely idő alatt családja, közvetlen munkatársai, lelkészek és hívek gondoskodása és szeretete vette körül, felgyógyult és újra megkezdte munkásságát.

D. dr. Erdő János „Minns” előadásai az Egyesült Államokban.

Az előadások alapítója *Susan Minns* (1839—1938) volt, ismert természettudós és a harvardi egyetem (Cambridge, Mass.) tanára, az amerikai unitárius egyház lelkes tagja. Vagyonát művelődési és emberbaráti célokra hagyta. Alapítványt tett — egyebek mellett — egy évenkénti előadássorozat tartására a vallás, teológia, etika és egyháztörténelem köréből. Az alapítvány gondozását a Bostonban székelő *Minns Előadások Bizottsága* végzi, melynek feladata az előadó kijelölése és az előadássorozat megrendezése. A Minns előadásokat 1942-től évenként megtartották, rendszerint egyetemi városokban.

A Minns Előadások Bizottságának felkérésére D. dr. Erdő János öt előadást tartott az unitárius egyház történetéből, angol nyelven. Jún. 17-én Bostonban: *Az erdélyi unitárius egyház megalapítása*, jún. 23-án Brunswick-ben (Maine állam) az Amerikai Unitárius Egyház évi közgyűlése keretében: *Dávid Ferenc radikális reformációjának teológiai alapja*,

jún. 28-án Bostonban: *Az unitarizmus hozzájárulása a vallási türelem megteremtéséhez Erdélyben*, jún. 30-án Bostonban: *Dávid Ferenc pere és elítéltetése*, júl. 7-én Chicagóban: *Az erdélyi unitárius egyház megalapítása* címen; ez utóbbi a jún. 17-i előadás megismétlése volt.

Az előadások, melyeket nagyszámú közönség hallgatott végig, meglepő érdeklődést váltottak ki. A hozzászólások során a résztvevők sok kérdést tettek fel Dávid Ferenc életével és reformátori munkásságával kapcsolatban.

A Minns Bizottság az előadások kiadását határozta el, hogy azokat minél szélesebb körben megismerhessék. D. dr. Erdő János előadásaiival és megbeszéléseivel jó szolgálatot végzett egyházaink közötti kapcsolat erősítése érdekében.

Az Amerikai Unitárius Egyház közgyűlése

Június 21—26 napjain tartotta évi közgyűlését az Amerikai Unitárius Egyház, Brunswick városban, a Bowdoin College épületében. Az egyházközségek képviselőit 1353 delegátus és mintegy 500 vendég vett részt a gyűlésen, és a vele kapcsolatban tartott előadásokon és ünnepélyeken. A közgyűlésen jelen volt mint külföldi vendég Diether Gehrman az IARF főtitkára, Roy Smith az Angol Unitárius Egyház főtitkára és D. dr. Erdő János.

A közgyűlés középpontjában dr. Eugene Pickett elnöki jelentése állott, mely az egyház fejlődésének és jövőjének alapját a megújulás teológiájában jelölte meg. Ezpedig nem más, mint az ember alkotó erejében, felemelkedésében és fejlődésében való hit. Ezzel a hittel az egyén felül tud emelkedni a kétségbeesésen s reménytelenségen, az intézmény képes a hanyatlásból a fejlődés útjára lépni, és a világ legyőzheti a rosszat.

Az egyház valóság szemléletéről és felelősségtudatáról tanúskodnak a közgyűlés határozatai, melyek közül érdemesnek tartjuk kiemelni a következőket:

— a megújulás teológiájának alkalmazása az egyházi élet minden területén;

— a nukleáris fegyverkezés és háború elítélése. Ennek teológiai alapja: Isten jó és igaz; az emberek pedig mint Isten gyermekei, testvérek. Következésképpen az egyház nem szentesítheti a háborút, ezt a földi poklot. Akik tehát Isten nevében foglalkoznak a nukleáris háború gondolatával, azok istenkáromlást követnek el;

— az embereknek és népeknek tartós békére van szükségük. Az Unitárius Egyház következetesen harcol a békéért. Ennek az állásfoglalásnak súlyt adott az a tény, hogy az unitárius lelkészek és hívek tömegesen vettek részt a jún. 14-én New Yorkban az ENSZ rendkívüli leszerelési ülészaka alkalmából rendezett béketüntetésen. Június 24-én pedig, Nikkyo Niwano az Unitárius Világszövetség jelenlegi elnöke, az ENSZ leszerelési ülésén mondott beszédében fejezte ki az unitárius és szabadelvű egyházak, vallási szervezetek szilárd állásfoglalását a leszerelés és béke biztosítása mellett;

— az izraeli-palesztinai-arab konfliktus ügyében a közgyűlés kifejezte, hogy az izraeli népnek joga van ahhoz, hogy békében és biztos

határok között éljen. Ugyanakkor azonban tiszteletben kell tartani a palesztinai nép önrendelkezési jogát is, egészen az önálló állam alapításáig. Elítélte a terrorcselekményeket, és szükségesnek tartja, hogy Izrael végrehajtsa az ENSZ határozatait.

Prágai unitárius emlékünnepelely

Az Unitárius Világszövetség védnöksége alatt júl. 1—11 napjain a tagueyházak képviselői emlékünnepelelyt tartottak Prágában a csehszlovákiai Unitárius Egyház 60. alapítási évfordulójáról, és megemlékeztek dr. Norbert Capekról, az egyházalapítóról, mártírhalálának 40. évfordulójáról. Az istentisztelet és ünnepelely keretében az egyházalapítóról emlékbeszédet tartottak: dr. Andre Gounelle, a Grenoble-i protestáns teológiai fakultás professzora, dr. William Schulz, az Amerikai Unitárius Egyház alelnöke, Diether Gehrman, az IARF főtitkára, Bohdana Haaspl lelkész-nő, dr. Capek leánya és dr. Dusan Kafka az egyház jelenlegi elnöke. Az ünnepelely befejezése után a résztvevők Münchenbe utaztak és felkeresték a dachauai náci koncentrációs tábort, ahol 40 évvel ezelőtt dr. Norbert Capek mártírhalált szenvedett. A tábor főemlékművén koszorút helyeztek el, és a múzeum egyik szobájában dr. Capek Norbert emléktábláját helyezték el. Ez alkalommal emlékbeszédet mondtak dr. Dusan Kafka, dr. William Schulz, Horst Prem, a német unitáriusok elnöke, Yukkio Okada az IARF titkárságának tagja és Roy Smith az Angol Unitárius Egyház főtitkára.

Felhívás a békés és biztonságos légkör megteremtésére.

Az a norvég bizottság, amely a svéd Alva Myrdalnak és a mexikói Alfonso Garcia Roblesnek ítélte oda az idej Nobel-békedíjakat, nyilatkozatot tett közzé, amelyben rámutat, milyen elsődleges fontossága van a béke, a leszerelés és a népek közötti barátság előmozdítását szolgáló tevékenységnek. Ezirányban két úton lehet előrehaladni: az egyik a következetes tevékenység a kölcsönös leszerelésre irányuló nemzetközi tárgyalásokon, a másik a számtalan békemozgalom, melynek növekvő szerepe van a közvélemény hangulatának befolyásolásában. Mindkét út fontos, és a Nobel Bizottság véleménye szerint az idej két díjazott érdemelegesen követte ezt a két utat. A nyilatkozat kifejezi azt a meggyőződést, hogy az 1982. évi Nobel-békedíjak ösztönzőleg hatnak a békés légkör megteremtését szolgáló erőfeszítésekre.

Újonnan felfedezett kéziratok a Sinai hegyi Szent Katalin kolostorban.

A kéziratokat 1975. május—júniusában találták meg, de hivatalos tájékoztatás csak 1981. október elején, a Bécsben tartott 16. nemzetközi bizantológiai kongresszuson történt, ahol Damian érsek részletesen ismertette a kutatás eddigi eredményeit. Beszámolója szerint a kéziratokat a következőképpen osztályozták:

1. 36 papirusz és több kisebb töredék

2. 1148 szöveggyűjtemény (kódexek), amelyek közül 305 teljes; 836 görög nyelvű; mások arab, szír, szláv és örmény nyelven íródtak; 2 latin és 1 héber nyelvű.

3. 20 teljes könyv, 200 töredék okiratokból, levelekből, könyvelési naplókából stb.

Ami tartalmukat illeti, a kéziratok általában vallásos jellegűek. Így vannak köztük Bibliák, szertartásrendek, egyházi törvények, imakönyvek, ünnepi szertartások, szentek élete, bizánci zenei kéziratok, s néhány írás az egyházatyák és aszkéták korából.

A klasszikus görög irodalmat csak az Iliász és Arisztotelész néhány műve képviseli. Viszont felfedezték a bizánci Makedon dinasztia korából származó Katonai szabályzat teljes szövegét.

A kéziratok időrendi szempontból főként a 8—10. századból valók, de megtalálták a 4. századi híres Codex Sinaiticus néhány részletét is.

Keresztény enciklopédia

David Barrett anglikán lelkész nagyszámú tanácsadó és szakértő közreműködésével egy keresztény enciklopédiát adott ki, melyre összegyűjtötte mindazt az adatot, melyet a mai kereszténységgel kapcsolatban tudni lehet. Lehetetlen összefoglalni ezt a nagy terjedelmű könyvet. Egyik érdekes adata, hogy a világ lakosságának 28,8 százaléka ateista vagy nem vallásos meggyőződésű. A másik adat pedig az elmúlt évre vonatkozik: 1200 év után először nem fehér emberek alkotják a kereszténység többségét.

Élet és béke: Uppsala 1983

Élet és béke, ez a két szó lesz a témája annak a béke világkonferenciának, melyet az északi egyházak vezetői terveznek Uppsalában (Svédország) a következő év tavaszára. A konferencián részt vesznek a keresztény felekezetek képviselői, hogy a nukleáris pusztítás veszélyéről tárgyaljanak.

HALOTTAINK

Dr. Gál Miklósné Kilyéni Ferenc Krisztina, dr. Gál Miklós volt főgondnok felesége, 91 éves korában szept. 8-án Tordán, elhunyt. Szept. 10-én helyezték örök nyugalomra a kövendi temetőben.

Ifj. Végh Mihály kocsordi lelkész szept. 25-én, 48 éves korában elhunyt. 1934. máj. 22-én született Homoródújfalun. Teológiai tanulmányait a Protestáns Teológiai Intézetben végezte az 1952—1957. években. 1957-től lelkészi szolgálatot végzett a csegezi és az alsórákosi egyházközségben. 1972-től a kocsordi egyházközségben szolgált.

Emlékük legyen áldott!

Előfizetőink figyelmébe!

A Keresztény Magvető előfizetési díja az 1982. évben belföldön és a szocialista országokban évi 100 lej, amelyet belföldön a lelkészi hivatalok útján, vagy közvetlenül az egyházi központban (3400—Cluj-Napoca Lenin út 9) lehet kifizetni.

Magyarországi olvasók a Posta Központi Hírlapiroda külföldi előfizetési osztálya — Budapest, VII. Lövölde tér 7 sz. — fiókjánál fizethetnek elő. A többi szocialista országokból az ILEXIM — Departamentul Export—Import Presă, P.O. Box 136—137 — telex: 11226, București str. 13 Decembrie nr. 3 címre fizetendő.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére 200 lej, mely összeg ugyancsak az ILEXIM — Departamentul Export—Import Presă, P.O. Box 136—137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3 címre fizetendő.

KÖNYVSZEMLE

Kőrösi Csoma Sándor: *Buddha élete és tanításai*. Fordította, az előszót írta és jegyzetekkel ellátta Bodor András. II. javított kiadás. Kriterion könyvkiadó, Bukarest, 1982. 224 l.

A híres ázsiai utazó és nyelvtudós nagy érdeklődést kiváltó vallástörténeti munkája *The Life and Teachings of Buddha* (Buddha élete és tanításai) címen 1957-ben, Calcuttában jelent meg. A könyv négy tanulmányt tartalmaz. Az elsőben W. W. Hunter, angol író Kőrösi Csoma Sándor életét mutatja be. A következő kettő Kőrösi Csoma két tanulmánya a tibeti buddhizmusról, a negyedik, *Függelék*ként egy ismeretlen szerzőnek *The Literature of Tibet* (A tibeti irodalom) c. dolgozata. Ennek a Calcuttában kiadott könyv fordítását nyújtja a Kriterion Könyvkiadó a *Függelék* elhagyásával.

Kőrösi Csoma Sándor a tibetológia első nagy európai képviselője. Filológiai jelentősége mellett a vallástörténelem elismert úttörője is. Jól ismerte a szanszkrit és tibeti nyelvet. A tibeti kolostorokban eredeti források alapján tanulmányozta a buddhizmus irodalmát, annak *Kah-gyur* és *Sztan-gyur* néven ismert nagy kanonikus gyűjteményeit. Vallástörténeti érdeklődéséről tanúskodnak a tibeti buddhizmusról írt közleményei és tanulmányai, melyek a Bengáliai Ázsiai Társaság folyóiratában jelentek meg. 1833-ban *Origin of the Shakya Race* (Shakya nemzetség eredete) címen tanulmányt közölt Buddha nemzetségének történetéről. 1836-ban *Notices on the Life of Shakya* (Jegyzetek Shakya életéről) címen a tibeti buddhista kánonnak Buddhára vonatkozó részeit ismertette. Ugyanebben az évben jelent meg két alapvető tanulmánya: az *Analysis of the Kah-gyur* és az *Analysis of the Stan-gyur* a (Kah-gyur, illetve a Sztan-gyur elemzése). Utolsó nagyobb művét 1838-ban publikálta *Notices on the Different Systems of Buddhism* (Jegyzetek a Buddhizmus különböző rendszereiről) címen. Végül érdemesnek tartjuk megemlíteni, hogy Kőrösi Csoma Sándor a buddhizmus ismertetése mellett foglalkozott a protestáns vallásos irodalom átültetésével is tibeti nyelvre (pl. imák, zsoltárok). A calcuttai kiadású könyv Kőrösi Csoma *Jegyzetek Shakya életéről* és a *Kah-gyur elemzése* c. tanulmányait közli teljes egészében.

Kőrösi Csoma vallástörténeti munkáit az óvatos fogalmazás, a pozitívista adatközlés és bizonyos fokig az értékelés hiánya jellemzi. Ennek oka részben a szerző ismert tudományos szerénysége és alaposságra való